

Forfatter: Janet Garton

Titel: Udrag fra Erik Skram

Citation: Janet Garton: "Erik Skram", i Janet Garton: *Erik Skram*. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-authors-skram-e-p-shoot-idm140216853584352.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Erik Skram

Denne beskrivelsen av Erik Skrams syn på hans egen ungdom, som han uttrykker det i et brev til Amalie Müller 11/3/83, kunne underskrives av mange av hans samtidige og av senere kommentatorer. Han levde samtidig med og var personlig vitne til noen av de mest dramatiske begivenheter i moderne dansk historie og kulturliv: slaget ved Dybbøl 1864, slåsskampen mellom Høyre og Venstre som sluttet med Venstres endelige og forsinkede seier, attentatet på Estrup og Rigsdagsbrannen, Georg Brandes' forelesninger og hele Det moderne gjennombrudds spennende utvikling. Han var en personlig venn av Georg og Edvard Brandes, Holger Drachmann, J.P. Jacobsen, Viggo Hørup, og godt kjent med andre nordiske kulturpersonligheter, bl.a. Bjørnson, Kielland, Garborg, Gunnar Heiberg, Hamsun, Gustaf af Geijerstam. Han var selv roman- og skuespillforfatter, og arbeidet dessuten hele livet som journalist og kritiker ved forskjellige blad, bl.a. *Morgenbladet* og *Politiken*. Men han oppnådde aldri å bli anerkjent som en ledende talent eller åndelig fører. Når hans forfatterskap blir rost, er det nesten alltid med forbehold, og når den kulturelle utvikling han gjennomlevde blir oppsummert, kommer han som oftest med i en bisetning, noen ganger litt nedlatende - urettferdig nedlatende, som jeg skal prøve å vise. Ikke desto mindre gjorde han en viktig innsats både i skjønnlitteraturen og i tidens debatt. Takket være sin viktigste roman, *Gertrude Coldbjørnsen* (1879), kom han så langt at han ble tatt med i Georg Brandes' undersøkelse av *Det moderne Gjennombrudds Mænd* (1883), og hans beskrivelse av Sønderjylland for Martinus Galschiøts *Danmark i Skildringer og Billeder af danske Forfattere og Kunstnere* (1887) var så vellykket at det ble trykt særskilt som *Hinsides Grænsen* (1888). Han var en fremragende stilist og en ettertenksom og grundig debattant som ga uttrykk for tidens nye tanker, og på mange måter gjenspeiler også hans personlige liv overgangstidens konflikter og streben etter "et liv i sannhet". Hans ekteskap med den norske Amalie Skram var blant mye annet også et viktig bidrag til tidens åndsliv, og her som andre steder kunne man si at det har vært en viss tendens til å undervurdere hans innsats.